

Wat eet de Slechtvalk op het wad?

Het project Mosselwad onderzoekt met behulp van drie camerapalen in de Waddenzee de factoren die een rol spelen bij de ontwikkeling van mosselbanken. Binnen dit project onderzoekt Sovon de rol van vogels op de banken, met name Scholekster, Eider en Zilvermeeuw. Maar onbedoeld hebben we met de plaatsing van deze palen ook een mooie plek voor de Slechtvalk gemaakt.

Hoog en droog

Op zo'n 10 m hoogte heeft de Slechtvalk een prachtig uitzicht en een goede plukplaats. Bij elk bezoek voor onderhoud liggen er weer verscheidene vleugels, poten en koppen op de paal.

Binnen Europa heeft de Slechtvalk zo'n 200 vogelsoorten op het menu, van kleine zangvogels tot zelfs ganzen. Welke soorten precies gevangen worden, is afhankelijk van de ter plekke aanwezige vogels. In het droge binnenland moeten vooral duiven op hun hoede zijn.

A la carte Balgzand

Van de paal op Balgzand is van twee winters (2011/12 en 2012/13, november-april) bijgehouden wat deze lokale vogel vangt boven het wad en omstreken (Gijsbers M.H.M. 2013. Peregrine falcon on Balgzand. IMARES Texel. Den Bosch, Hogeschool HAS). Uit de gevonden resten van 58 vogels kunnen we opmaken dat de Slechtvalk zeker 12 verschillende soorten heeft geprederd, waarvan de Kanoet het vaakst is gepakt (figuur 1).

Om een vergelijking te maken met wat de Slechtvalk in theorie zou kunnen vangen, is in grafiek 1 een relatie gelegd met de gemiddelde aantallen vogels van de hoogwatertellingen rondom Balgzand. Opvallend is de verhouding tussen de Kanoet en soorten

van vergelijkbare grootte zoals de strandlopers en plevieren. Ondanks hogere aantallen zijn hiervan geen prooi-resten gevonden. Uit analyse van de vleugels van de Kanoeten blijkt ook dat het vooral juvenielen zijn. De Slechtvalk maakt dus goed gebruik van de onervarenheid van deze jonge vogels.

Naast wadvogels zien we in figuur 1 ook soorten die thuishoren op het vasteland, zoals Merel, Kramsvogel en Huismus. Omdat de camerapaal slechts 4 km uit de kust staat, kan een boven land gevangen prooi gemakkelijk meegenomen worden. Een andere hypothese is dat deze landbewoners boven het wad verdwaald zijn en zo een makkelijke prooi vormden voor de Slechtvalk. Het kleine aantal gevonden prooi-resten is waarschijnlijk het gevolg van de wind die resten wegblaast.

De andere camerapalen

Inmiddels zijn via het internet door vrijwilligers meer dan 20.000 beelden van de camerapaal op het Brakzand bekeken. Op deze beelden is onlangs eveneens een Slechtvalk gezien. Ook bij De Cocksdorp is door onze technici meerdere malen een Slechtvalk waargenomen.

Effect op het onderzoek

Voor zover bekend is rondom de camerapaal geen van de onderzoeksoorten ten

prooi gevallen. In principe is een Slechtvalk, wellicht met veel moeite, in staat om een Scholekster te pakken. Toch zijn er wel zogeheten niet-dodelijke effecten, zoals aanpassingen in het gedrag van de Scholeksters en andere wadvogels. Over dit onderwerp heeft Van Den Hout (Limosa 82: 122-133, 2009) een uitgebreid artikel geschreven. Bij het analyseren van vogeltellingen van Mosselwad zal rekening gehouden moeten worden met dit soort effecten.

Op www.vimeo.com/mosselwad is het filmpje van de Slechtvalk op het Brakzand te zien. Meehelpen met het onderzoek via camerabeelden? Surf naar

> sovon.nl/mosselwad

● **Ernstjan Penninkhof**

Figuur 1. Menu Slechtvalk op Balgzand in relatie tot hoogwatertelling (november-april 2011-2012 n=65.218). Gevonden prooi-resten n=58.

